

LARS LØKKE RASMUSSENS GRUNDLOVSTALE 2013

DET TALTE ORD GÆLDER

5. juni har siden 1849 været en særlig dag i Danmark. Og med god ret. Den dag – i dag – fejrer vi grundloven og det samfund, som er bygget på dens idealer.

Vi bliver mindet om, at det at samles frit og tale frit er grundfæstede rettigheder.

Vi bliver mindet om at skønne på det enestående ved demokratiet.

Men bliver også mindet om, at det ikke altid har været sådan.

Der var en tid, hvor ytrings- og forsamlingsfriheden ikke var grundfæstede rettigheder, men uopnåelige drømme. Hvor indflydelse og medbestemmelse for den jævne dansker var undtagelsen i stedet for reglen. Hvor kongen bestemte alting og folket ingenting. Det ændrede sig med den første grundlov. Omtrent cirka da, i det mindste.

Der var stadig skepsis over for selve demokratiets idé - for hvad kunne det dog ikke ende med, hvis kongen helt slap grebet om magten? Hvis det blev overladt til folket selv at bestemme? Den skepsis kunne man blandt andet se i valgsystemet, der blev indrettet, så folket nok bestemte formelt – og så alligevel ikke helt.

Det demokrati, der blev indført ved den første grundlov for 164 år siden, ligger langt fra demokratiet, som vi forstår det i dag. Kvinder måtte ikke stemme, ligesom mænd, der modtog fattighjælp eller ikke havde egen bolig, også måtte se sig udelukket fra indflydelse. Kongen kunne stadig udnævne regeringer uden om de folkevalgte. Og til landstinget, der skulle kontrollere folketingets beslutninger, kunne kun vælges de rigeste mænd over 40 år.

Det ændrede sig med tiden. Efterhånden blev parlamentarismen knæsat som princip. Kvinderne fik stemmeret. Og til slut gik landstinget samme vej som kongens enevælde. Derfor fejrer vi i dag ikke kun den første grundlov, der trådte i kraft på denne dag i 1849, men også grundlovene fra 1915 og 1953. Man kan sige, at vi både fejrer demokratiets indførelse og udvikling. Vi fejrer, at demokratiet er blevet voksent.

Udvidelsen af stemmeretten og afskaffelsen af landstinget var dengang og er stadig en ultimativ tillids erklæring til danskerne. Grundloven gav magten tilbage til borgerne med budskabet om at forvalte magten på den måde, som den enkelte vurderer, vil være bedst for Danmark. Det er udtryk for en dyb tillid til danskerne som individer og som fællesskab.

Danskerne har igennem årene levet op til den tillid og gjort enhver bekymring om, hvad demokratiseringen mon kunne føre med sig, til skamme. Endda eftertrykkeligt. Vi har i fællesskab og på demokratisk vis skabt land og en samfundsmodel, som skal regnes blandt de bedste. Med tillid. Med tryghed. Med frihed under ansvar. Med alt det der gør os stolte af Danmark.

Derfor skal vi huske at værdsætte vores stolte, demokratiske tradition, der har slået rod og bredt sig vidt. Og som udbygges og forstærkes dag for dag, hvor et væld af danskere påtager sig en del af ansvaret på et væld af forskellige måder. På arbejdspladserne. På uddannelsesinstitutionerne. I fagforeningerne. I skolebestyrelserne. Som udsendte i tjeneste udenfor landets grænser. I det frivillige foreningsliv og i den offentlige debat.

På den måde viser danskerne hver eneste dag, at vi er et ansvarsfuldt folk, der lever op til den tillid, som grundloven insisterer på at vise os.

Tillid betyder ikke kun noget for demokratiet. Det betyder også noget for den måde, samfundet fungerer i almindelighed. Ting bliver simpelthen smidigere, når vi stoler på hinanden. Tillid er det, der får samfundets tandhjul til at køre lettere. Det, der gør, at vi tør stille barnevognene udenfor. At virksomhederne ikke behøver få alting på skrift, men kan aftale en ordre over telefonen. At vi går til

politiet, når vi har været udsat for en forbrydelse og ikke tyer til selvtægt. Det skyldes alt sammen tilliden.

Og vi har meget af den, tilliden. Vi regnes for verdens mest tillidsfulde folk. Skal man tro forskerne stoler tre ud af fire af os på de fleste andre mennesker. Mens tallet i gennemsnit er omkring en ud af fire. Det viser, hvor grundfæstet tillid er som værdi i Danmark.

Helt tilbage hos Saxo kan man læse om Frode Fredegod, der ifølge sagnet regerede i Lejre. Frode var en god konge, der holdt fred med rigets fjender, og imens blomstrede landet. Alt var godt, og alle rettede sig efter loven. Så trygt var landet, at kong Frode kunne lægge en stor ring af det pureste guld midt på en vej, hvor alle og enhver kunne tage den. Men den blev liggende år efter år.

Tillid er som ringen i sagnet. Den er dyrebar og utrolig let at miste. Og når den først er tabt, er den næsten umulig at få tilbage. Derfor skal vi værne om tilliden i samfundet – både grundlovens tillid til danskerne, danskernes tillid til demokratiet og tilliden danskerne imellem.

Alle danskere svigter fra tid til anden den tillid, de vises. Det er kun menneskeligt. Men få kan svigte så mange, så meget og på en gang, som de politiske partier. Og få har gjort det så massivt som den nuværende regering.

Jeg vil ikke kritisere regeringen, fordi de har videreført en stram økonomisk politik. Tværtimod. Regeringen fortjener ros for at holde fast i en toårig dagpengeperiode. Det er godt, at de har fremlagt og stemt for efterlønsreformen. Det gavner Danmarks konkurrenceevne, at de har givet topskattelettelser og lettet selskabsskatten finansieret ved besparelser på kontanthjælpen og SU. Det står helt fast. Men det står også helt fast, at de har gjort alt dette op imod deres egne ord og løfter inden valget.

Selvom hukommelsen en gang i mellem er kort i politik, tror jeg, at langt de fleste uden problemer kan huske, hvordan ordene egentlig faldt inden valget.

Dagpengereformen var usolidarisk og skulle rulles tilbage. Det kunne man endda være helt sikker på.

Selskabsskatten skulle sættes i vejret og millionærskatten med det fængende navn skulle indføres. Det ville nemlig være en ny regerings skattepolitik, og der kunne ikke ændres så meget som et komma.

Og efterlønsreformen? Den ville blive gennemført over Henrik Sass Larsens lig.

Som bekendt lever Henrik Sass heldigvis endnu. Og det lader endda til, at han trives. Men tilliden til politikerne har desværre lidt skade.

Som formand for Danmarks største parti er det mit første og største mål at leve op til den tillid, som danskerne har vist os ved at gøre os til Danmarks største parti. Det vil vi gøre, uanset om vi er i regering eller opposition. Og derfor har vi søgt indflydelsen. Indgået aftaler med regeringen, som der er perspektiver i. Som trækker Danmark i den rigtige retning.

Men vi har også sagt nej til de aftaler, som vi ikke kunne se os selv i. Når de har været for langt fra det, vi gik til valg på. Når de har trukket Danmark i den forkerte retning. Og det skaber en tillid og tiltro til Venstre, som jeg kan mærke en dag som i dag.

Jeg er glad for danskernes tillid til Venstre, og jeg ved, at den forpligter. Og jeg kan forsikre om, at tilliden er mere end gengældt. Vi tror på danskerne. Vi tager danskernes parti. Vi er danskernes parti. Vi tror på, at danskerne gennemskuer alle forsøg på at tage et par politiske point på at skabe kunstige konflikter ved at dele danskerne på kryds og tværs. Og vi tror på, at arbejderen og advokaten har mere tilfælles end statsborgerskabet og sproget.

For nylig besøgte jeg Madsens Maskinfabrik i Esbjerg. En god, dansk produktionsvirksomhed med 15 ansatte. De leverer produkter til offshore-aktiviteterne i Nordsøen. Det er arbejdspladser, jeg gerne vil beholde i Danmark. Og derfor kan jeg ikke forstå, at regeringen vil lette selskabsskatten for alle undtagen bankerne og olieselskaberne. Hvorfor skal vi lave et kunstigt skel mellem bankmanden og borebissen på den ene side, og resten af danskerne på den anden? Hvorfor skal vi

ikke også give en håndsækning til de firmaer, som Madsen og hans ansatte lever af at handle med? Har vi virkelig råd til at gamble med de arbejdspladser i en tid som denne? Regeringens svar er ja. Mit svar er nej.

Under forhandlingerne om vækstpakken fremlagde vi et forslag om at lempe på reglerne om generationsskifte i virksomhederne. Vi ville forgyldte de rigeste, sagde regeringen. Men sagen er en anden – de familieejede virksomheder står for tusindvis af landets arbejdspladser. Og deres mulighed for at vokse sig store, investere og oprette nye arbejdspladser hæmmes af, at penge-kassen bliver tømt, når sønnen eller datteren skal videreføre familiens forretning. Så enkelt er det. Men for at score politiske point afviser man betydningen af de mange arbejdspladser og begynder at tale om sportsvogne og privatfly.

Det er den slags kunstige konflikter, den slags politiske plattenslageri, som skader grundlaget for nye arbejdspladser i Danmark. Som skader tilliden. Og som vi under ingen omstændigheder vil være med til.

At værne om tilliden betyder også modet til at sige tingene, som de er. At have mod og mandshjerte nok til at indrømme, når man har taget fejl. Ikke at pakke alting ind og holde stædigt fast i, at intet har ændret sig, og at vand løber opad. Hvis man taler stik imod virkeligheden, så tærer det på tilliden.

Når regeringen i halvandet år kategorisk, uden tøven og betingelsesløst afviser at ændre på indfasningen af dagpengereformen, og i øvrigt siger, at de er enige i, at en toårig dagpengeperiode er det helt rigtige, så er det alligevel pludselig en naturlig forlængelse af politikken, når man tvunget af Enhedslisten opgiver sit standpunkt. Og så skorter det ikke på beskyldninger om, hvor umenneskelig man er, hvis man stadig mener det, som regeringen mente for et øjeblik siden. *Det kan danskerne godt gennemskue.*

Når regeringen taler om, at den nye regering har skabt et nyt samarbejde henover midten, så sig også lige, at det er let at samarbejde bredt, når man har en ansvarlig opposition. At

Socialdemokraterne og SF af taktiske årsager før valget nægtede at deltage i de reformer, som Venstre stod i spidsen for. Efterløn. Dagpenge. Skattelettelser. Ikke én gang ville de deltage – og kaldte deres modvilje mod at påtage sig blot en flig af ansvaret for dansk økonomi for blokpolitik. Nu, hvor Venstre løfter sin del af ansvaret i oppositionen, bryster man sig af at have brudt den blokpolitik, som man selv var skyld i. Det er jo os, der har brudt blokpolitikken. For første gang i mere end 10 år har Danmark en samarbejdssøgende opposition. *Det kan danskerne godt gennemskue.*

Når regeringen taler om sig selv som en historisk regering, der er gået amok i reformer, så husk at få proportionerne med. I årene 2009-11 øgede Venstres reformer arbejdsudbuddet med op mod 100.000. Og hver eneste gang var Socialdemokraterne og SF imod. Regeringens store reformer har til sammenligning øget det med op mod 30.000 – på en god dag. Hver gang med Venstres stemmer. Historisk? Ja, måske. Men af andre grunde end deres uambitiøse reformer. *Det kan danskerne godt gennemskue.*

Som sagt er tillid dyrebar. Og derfor skal man have mod og mandshjerte nok til at indrømme, når man dummer sig. Forleden skulle jeg svare på, hvorfor Venstre i en række sager har skiftet position. Ikke på kerneområder, men dog alligevel: Styreformen i de største kommuner, dobbelt statsborgerskab og kørselsafgifter på lastbiler. Men alligevel...

Jeg gav mig ud i finurlige, filosofiske og retoriske betragtninger om holdninger og standpunkter. Det lød helt ærligt lidt uldent. Jeg skulle bare have sagt tingene, som jeg plejer at sige dem: Som de er!

For ja. Venstre var ikke indstillet på at tillade dobbelt statsborgerskab før valget, men vil nu stemme for. På det punkt har vi skiftet holdning, standpunkt, synspunkt, position... Ja, vi mener i hvert fald noget andet om dobbelt statsborgerskab nu end før valget.

Sandheden er, at der længe har været delte meninger om emnet i Venstre. Igennem tiden er nogle gået ind for det af hensyn til de danskere, der rejser ud i verden og gerne vil beholde deres tilknytning til Danmark, selv om de også gerne vil være statsborgere i deres nye land. Og andre har

været imod, fordi der både kan opstå praktiske og principielle problemer. Nu er sagen sat på den politiske dagsorden igen, og vi har derfor drøftet sagen igen og justeret kursen.

Venstre havde også før valget et forslag om at indføre kørselsafgifter på lastbiler. Det var isoleret set ikke et noget super godt forslag, men det indgik som et finansieringselement i skattereformen fra 2009. Det mener vi af mange grunde ikke længere er en god idé. Først og fremmest, fordi regeringen som noget af det første pålagde danskerne for 6 mia. kr. nye skatter – omtrent 10 gange mere end det, kørselsafgifterne skulle give - og der er ikke behov for flere. Så ja – vi mener nu noget andet om kørselsafgifter på lastbiler, end vi gjorde før valget.

Vi er blevet klogere. Det skal man have lov til – også i politik. Og er der nogle, der har valgt at stemme på Venstre i tiltro til, at vi aldrig ville mene noget andet om dobbelt statsborgerskab, styreformen i de store kommuner og kørselsafgifter til lastbiler, så er der grund til at være skuffet. Men jeg tror nu, at det er de færreste. Jeg kan i hvert fald sige, at det ikke var en central del af vores valggrundlag – i så fald opdagede jeg det ikke.

Sagen er, at der selvfølgelig fra tid til anden vil være behov for, at man tilpasser sin politik i takt med, at tiderne og omstændighederne skifter. Vi lever i en foranderlig verden. Og verden har ikke brug for politikere, der insisterer på, at ingenting må forandre sig. Tværtimod! Men uanset hvor omskiftelig verden er, så kan man kræve af dem, der gerne vil have magten i samfundet, at de udstikker en retning og ikke går den stik modsatte vej efterfølgende.

Hvis vi skal genskabe tilliden, er det nødvendigt med en ny kontrakt med danskerne. Et løfte om forandring. En kontrakt om en klar retning for Danmark.

Min og Venstres retning er velkendt. Danskerne kan stole på, at Venstre vil arbejde for en sund økonomi med fortsatte reformer. Vi vil arbejde for, at det kan betale sig at arbejde. Vi vil arbejde for en fast, fair og fornuftig udlændingepolitik. Og er retningen forkert, vil vi sige nej.

Vi vil arbejde for en sund økonomi gennem fortsatte reformer.

Min og Venstres retning er en anden og bedre balance mellem den offentlige og private sektor. Og den går via et udgiftsstop i den offentlige sektor, så der er råd til at sænke skatter og afgifter, så vi kan lette virksomhedernes byrde og dermed sikre danske arbejdspladser. Fordi velstand er forudsætning for velfærd – og ikke omvendt.

Som jeg sagde i min landsmødetale sidste år, så er det ikke klogt at udstikke en garanti for at gøre verdens dyreste offentlige sektor endnu dyrere, hvis vi så mister muligheden for at gøre det billigere, mere attraktivt, mere lønsomt at skabe private, danske arbejdspladser.

Det er et nyt udgangspunkt, ja. Men derfor siger vi det også i god tid inden et valg, så danskerne kender retningen. Det er den vej, vi ønsker at gå. Hvis vi vil bruge flere penge et sted, må vi bruge tilsvarende færre penge et andet sted. Det er udgangspunktet for Venstre i regering. Og vi kan blive nødt til at fravige vores udgangspunkt. Af politiske grunde. For Venstre har ikke – og får ikke – magten alene. Eller af saglige grunde, fordi vi er nødt til at prioritere uafviselige udgifter.

Men retningen er klar og kendt:

Jeg vil holde igen på de offentlige udgifter for at kunne sætte skatterne ned for danskerne og virksomhederne, så vi kan sikre danske arbejdspladser. Relativt mindre offentlig sektor – lavere skat. Det er det, der er retningen. Jeg kan ikke garantere, hvor langt vi kommer. Men jeg kan garantere, at vi ikke går den modsatte vej!

Det skal kunne betale sig at arbejde. Regeringen har revet kontanthjælpsloftet ned og afskaffet 225-timersreglen. Det betyder, at den ene person i et par på kontanthjælp fremover skal ud og finde sig et arbejde til omkring 30.000 kr. om måneden for at opleve en gevinst.

Det er nødt til at ændre sig. Det er ikke kun dårligt for den samlede økonomi. Det er også en hån mod de tusindvis af danskere, der hver dag lægger en fuld dag i et arbejde, og alligevel ikke får det samme ud som kontanthjælpsmodtagere.

Det skal der gøres op med. Det skal bedre kunne betale sig at arbejde. Forskellen mellem forsørgelse og aktiv selvforsørgelse skal være større. Det er det, der er retningen. Jeg kan ikke i dag garantere, hvor langt vi kommer. Men jeg kan garantere, at vi ikke går den modsatte vej!

Vi vil arbejde for en fast, fair og fornuftig udlændingepolitik. Og vi tror på, at vi skal stille krav til de udlændinge, der ønsker at være en del af samfundet.

Regeringen har systematisk slækket på kravene for familiesammenføring, permanent ophold, og statsborgerskab. Der stilles mindre krav til danskundskaber, selvforsørgelse og tilknytning til Danmark.

Derudover har regeringen lempet på reglerne for asylansøgere. Og lempelserne virker - desværre. Allerede nu står antallet af asylansøgere til at blive det højeste i 10 år. Vi skal selvfølgelig hjælpe folk, der reelt er forfulgt. Men vi skal huske at holde hovedet koldt og tænke over konsekvenserne.

Sagen er, at vi stadig har et integrationsproblem i Danmark, selvom der også er store fremskridt. Ghettoerne består, selvom regeringen helst vil kalde dem noget andet og ikke mener, at etnicitet skal tælle så tungt, når man udpeger dem. Men uanset hvad man kalder dem, så er det en slags huller i danmarkskortet, hvor landets lov og ret er afløst af værdier og adfærd, som i hvert fald ikke ligner Danmark. Hvor det eneste, der giver prestige, er penge og fængselsdomme. Og hvor man kan frygte, at samfundet helt vil give op.

Det må ikke ske. Vi må aldrig acceptere parallelle samfund. Vi må aldrig stiltiende se til og i misforstået godhed undlade at tage fat om problemets rod – også hvis det betyder, at vi må sætte hårdt mod hårdt.

Jeg kan ikke i dag udstede garantier for, hvordan reglerne for permanent ophold, familiesammenføring og statsborgerskab præcist skal udformes. Men Danmark skal være åbent for dem, der kan og vil, men til gengæld mere lukket for dem, der ikke vil. Det er det, der er retningen. Jeg kan ikke garantere, hvor langt vi kommer. Men jeg kan garantere, at vi ikke går den modsatte vej!

Vi lever i en ny tid, hvor vi ikke bare passivt kan læne os tilbage og vente på ”at gribe opsvinget”. For vist svinger konjunkturerne. Og vist vil nogle af de kurver, der nu vender nedad, på et tidspunkt vende opad igen. Men vi *ved* jo godt – danskerne ved godt – at konjunkturerne ikke er hele forklaringen på, at Danmark mister arbejdspladser, mangler vækst og rutsjer nedad de internationale rangstiger.

Vi *ved* jo godt – danskerne ved godt – at vi ikke længere år for år automatisk kan regne med, at Danmark altid vil være blandt verdens mest privilegerede lande. Den velstand, vi har i dag, vil andre også have. Og jeg kan godt forstå dem. Men det betyder, at vi kommer til at kæmpe hårdere for at fastholde vores relative velstand. Og det *skal* være et mål.

Når der opfindes ny, helbredende kræftmedicin ønsker jeg ikke, at det kun er nyrige kinesere eller den velstående del af den amerikanske befolkning, der skal have adgang til den. Så ønsker jeg, at danskerne skal have adgang til den!

Når der udvikles ny teknologi og nye løsninger, der sikrer renere vand, bedre miljø, højere livskvalitet, hurtigere transport eller hvad det nu måtte være – så ønsker jeg, at danskerne skal have adgang til dem!

Når andre giver deres ungdom muligheden for at sætte deres drømme fri gennem undervisning og forskning i verdensklasse – så ønsker jeg, at danske unge skal have den samme chance og mulighed.

Det kræver, vi sætter vores ambitioner højt. Det kræver mod til forandringer, reformer og prioritering, hvis vi ikke skal falde tilbage i gamle tiders uvaner. Og det er den vigtigste opgave for mig og Venstre i ikke kun denne valgperiode eller den kommende, men i mange år fremover.

Jeg har sagt, at noget er vigtigere end noget andet. Og lige nu er det vigtigere at fremtidssikre danske virksomheder og arbejdspladser til den nye tid end at øge udgifterne i en offentlig sektor, der i forvejen er blandt verdens største. Det er vigtigere at sikre, at det kan betale sig at arbejde end at gøre i forvejen generøse offentlige ydelser højere.

Det er Venstres retning nu og efter næste valg. Og Venstres retning kan og skal ingen være i tvivl om.

Hvis danskernes tillid til politikerne skal bevares, er det vores pligt at gengælde den. Det gør vi ved at gøre klart, hvilken retning vi vil gå. Ved at sige hvad danskerne kan forvente, når de stemmer på Venstre. Det er den tillid, vi viser danskerne. Og det er en den tillid, som alle politiske partier bør leve op til. Lad det være budskabet fra mig på denne grundlovsdag.

Fortsat god grundlovsdag.